

ler tilveie til Laan ude i Landet, da man nu næsten ikke uden at give 20 pSt. er istand til at faae noget Laan og saa dog ikke engang er vis paa, at det kan blive varigt, men maaske om 5 Aar igjen maa høde for at faae Laanet til atter at staa i 5 Aar. Det har været mig hjært at se dette Blad udtale sig i denne Retning, idet Redaktionen ikke har gjort nogensomhelst Indvending derimod, og jeg haaber da, at man vil erkjende med mig, at der her ikke kan siges at være Tale om et Partispørgsmaal, da det baade fra dette og andre Partiers Side er udtalt som meget ønskeligt, at der kunde blive gjort Noget i den Retning. Seg vil derfor henstille til Thingets Velvillie, om det ikke i Betragtning af de vanskelige Forhold, hvorunder vi leve i dette Dieblis, og hvorunder navnlig Landboerne befinde sig i Sjælland, hvor store Ouder true paa Grund af, at man ikke kan faae Laan tilveiebragt, — om det ikke i Betragtning deraf kan gaa med til denne Forholdsregel. Betænk, hvilken Indflydelse det vil kunne have baade direkte og indirekte, at der paa een Gang kommer 1,300,000 Kr. ud i alle Landdele til Laan til 4 pSt.! Eror man ikke, at det ogsaa vil have den Indflydelse, at mange Andre vilde nødsages til at lade sig nøie med en mindre Procent i Rente end den, hvortil de nu opskruer deres Fordring? Det tror jeg, og i alt Fald vil Rigsdagen herved vise, at den har Sands og Interesse for, hvorledes Borgerne omkring i Landet ere stillede. Jeg tror, at ligesaa vel som man i andre Lande griber til kraftige Forholdsregler mod de lignende Kalamiteter, som true der, er det paa Liden, at man ogsaa gjør det i Danmark, hvis Landbrug trues af de samme Farer som andre Landes. Nu indrømmer jeg meget gjerne, at det, her foreslaas, ingenlunde er Noget, der kan gjøre Sagen klar; men jeg paaftaar, at det er et Fingerpeg til, hvad der bør gøres. Seg har den Overbevisning, at der vil komme den Tid, og den ikke vil være fjern, hvor man bliver nødsaget til at fordre ved Lov, at alle offentlige Midler skulle udlaanes i Eiendomme til 4 pSt., forsaavidt det Offentlige har nogen Indflydelse paa dem. Det er min Mening, at vi ikke skulle med aabne Øine se paa, hvorledes vort Land ødelægges ved opskruede Fordringer fra Pengemænds Side, og at vi altsaa skulle sørge for at gjøre, hvad vi kunne i denne Henseende. Lad de offentlige Midler, lad dem, der ville nyde godt af Statens Beskyttelse, komme til at nøies med en saadan Rente, som jeg har nævnt, og som maaske efterhaanden kan blive vanskelig nok at udrede navnlig for Agerbruget efter den Konkurrence, der truer det. De maa ikke tage mig det ilde op, mine Herrer, at man, naar man staar ved Enden af sin Løbebane, da gjerne vil foreslaa noget Nyttigt, naar man ikke mere har Magt til at sætte Noget igjennem, og det er derfor, jeg her tillader mig at udbede mig Thingets Velvillie i den Retning. Mit For-

slag er ikke rettet mod noget Menneffe eller noget Parti, og jeg er overbevist om, at de, der mulig ville stemme mod Forslaget, tro at handle rigtigt og kunne have ligesaa megen Sands for Befolkningens Larm som de, der stemme for det. Seg vil paa ingen Maade have mine Ord ublagt som en Agitation mod dem, men jeg siger kun: lad os gjøre dette Skridt, det kan føre andre gavnlige Ting efter sig og bringe Rigsdagen til at gaa i den Retning. Derfor anbefaler jeg det til Alles Velvillie og beder undskyldte, at jeg, som staar saa isoleret, tillader mig at komme med Forslag, der forekomme flere at være temmelig vidtgaaende. Smidertid maa man jo erindre, at Regeringen har stillet et lignende Forslag, skjøndt under en anden Form til anden Behandling, saa det er ikke noget nyt Paafund af mig.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Fischer):

Da det er mig bekendt, at den høitærede Formand ønsker, at denne Sags Behandling bliver sluttet i dette Møde, skal jeg være saa kort, som det efter Omstændighederne paa nogen Maade er mig muligt, og henholde mig til tidligere Taleres Uttringer, saafremt jeg er istand dertil. Det første Undringsforslag paa Listen omtales meget udførlig af det ærede Medlem for Kjøbenhavn's Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg), og det var store Resultater, han uledte af dette Forslags Vedtagelse eller Forkastelse. Seg er i det beklagelige Tilfælde, at se denne Sag som noget langt mindre Stort end den ærede Taler. Naar man tager Loven af 31te Marts 1852 for sig og læser dens § 7, synker Sagen ned fra al denne Storhed til at blive en overmaaade profaisk Ting. Kolonisterne paa Alsheden fik nemlig deres Fæstehuse overdragne til Selveiendom ved den nysnævnte Lov, og i § 7 bestemmes det, at Statskassen overlager — saa kommer der nogle Linier, og saa staar der blandt Andet: „at deltage i senere Lønningsforhøielser og Pensioner og saa fremdeles“. Altsaa, det paaligger Statskassen at deltage i senere Lønningsforhøielser og saa fremdeles. Nu er der foretaget en Lønningsforhøielse, og det, der foreligger, er altsaa dette, at det paaligger Statskassen forholdsvis at deltage deri; om Lovligheden eller Ulovligheden tales der ikke et Ord. . . (Holstein-Ledreborg: Naa, saa det kan ogsaa være ulovligt!) Seg sagde: Om Lovligheden eller Ulovligheden er der ikke med et Ord Tale, jeg gav altsaa ikke Anledning til det ærede Medlems Uttring. Hermed forlader jeg dette Spørgsmaal og kommer til Undringsforslagene til § 21. Undringsforslag under Nr. 25 er tiltraadt af det ærede Udvalg, og jeg skal derfor ikke dvæle nærmere derved. — Undringsforslaget under Nr. 26 er stillet af flere af det ærede Udvalgs Medlemmer. Seg skal ikke modfætte mig eller fraraade dette Undringsforslag, thi jeg erkjender, at den